

Irmafa

Látó, 2011. január

In memoriam Ópra Irma

Van a kertben egy diófa. Van több is. De ez az a bizonyos, amely alá nagyanyám kiült kémlelni az udvart, miközben a csuklóiból lassan szivárgott kifelé az élet. És marta belülről a lúg.

Marta amúgy egyéb is, azzal, hogy lúgot ivott, csak véget vetett ennek a belső őrlődésnek. Mert az ő világában mindenki süket volt. Nem volt senkinek tehetsége arra, hogy az ő lelke melódiáit meghallgassa. Igaz, időnként ezek a melódiák meglehetősen vad szopránba váltottak. Jajgattak, és átkozódtak. De sohasem követelőztek. Talán azt kellett volna, de most már késő, és főleg: mindegy.

Egy daloló angyal arra kárhoztatva, hogy süketek között éljen, előbb-utóbb belebolondul abba, hogy senki sem hallja. Az angyalság nem ment meg az örülettől.

A vér lassan kikúszott a csukló hasadásain, és apró hálónvá fonódva, a diófa gyökereibe kapaszkodott. A lúg gyorsan felmarta a szöveteket, és a csontoknak fogott. Megemészték mindent, mondta. A mindegy átvette az uralmat az élet fölött.

Megemésztettek, mondta nagyanyám, s egyenes derékkal ült tovább, ünneplőcipőben, ünneplőharisnyában. Nem szerette volna, hogyha holtában valaki netán felfedezne valami rendetlent rajta. Arra már nem volt ideje gondolni, hogy a lúg rést rág magának a nyakán. És azon benézhetnek. Ha bele mert volna nézni valaki.

Mikor kicsi gyermek voltam, a fára valaki felerősített egy befőttesüveget rozsdás kerítésdróttal. A befőttesüvegben színes virágok rothadoztak. Nagyanyád emlékére, mondta ez a valaki, és én szerettem volna az arcába önteni a rothadó levét. De nem tettem, a nagyanyám emlékéért.

Egy darabig a rondán szagló virágszárak között kerestem nagyanyámat. De aztán rájöttem, hogy a földben kell kutassak utána. Mikor tudtam, hogy csak a kutya figyel rám, apró, de mély lyukakat ástam, s kerestem a Vért.

Akkoriban azt hittem még, hogy a vér megmarad eredeti alakjában, s reménykedtem, hogy csak lefolyt, de megtalálom. Úgy gondoltam, ha meglelem, a vérrel együtt nagyanyám is előkerül.

Nagyanyám kemény nő volt, nem félt senkitől, saját magán kívül. Mert tudta, hogy az örület bármikor elhatalmasodhat rajta, csak egy pillanatra kell megengedje a gyepelót. Arra nem gondolt, hogy az örület lovának más csapdossa a seggét, hogy vágóra ösztökélje. Nagyanyám sajnos túlon túl hitt az emberi jóindulatban. Pedig ez utóbbi csak népmesékben létezik.

Ha kevésbé lett volna jól nevelt, túléli az örületet. De abban a korban nem illett nem jól neveltnek lenni. Régóta tudom, hogy az illendőség már több bajt okozott, mint jót.

Nem ismertem nagyanyámat, egyetlen emlékem sincs róla. Mégis itt lakik bennem, mindig is itt lakott. Nem kell nekem ahhoz valódi emlék, hogy tudjam, egy kaszthoz tartozunk. A süketek által örültek tekintett emberek kasztjához.

Szóval azt reméltem kiskoromban, hogyha a vért megtalálom, nagyanyám előjön, s én meghallgatom, hogyan kellett cipelje a fájdalmat évtizedeken keresztül – s még csak álmában sem tudta letenni, álmában a fájdalom kufferének súlya megháromszorozódott.

Pedig csak kellett volna valaki, aki meghallgassa, mit susog a lélek megeresztett szelepje. Egyvalakinek lett volna erre füle. De az egy még nagyobb kuffert cipelt. Így nagyanyám az ő szelepjét lazítgatta, amennyire tőle tellett. És magát újfent takarékra tette. Életének java része azzal telt, hogy szelepeket lazítgatott, bendőket tömött, sebeket kenegetett, megbocsátott, és újra megbocsátott, annyi bocsánat telt tőle, hogy ha valaki lejegyezte volna, kiderül: túlszárnyalta bibliai társait. Nagyanyámnak szárnyai is

voltak, de a lábát a földbe gyökerezítették jóindulatú családtagjai, hogy ne repdessen annyit. Minek annyit repülni, mondták. Itt a földön kell ülni, és szolgálni, pontosabban kiszolgálni. Hallani szeretném a hangját. Kíváncsi vagyok arra, hogy milyen szavakat használna. Egy mesét szeretnék hallani tőle, a fájdalomról. Az övéről. Valamiért úgy sejtem, a szavai vágnának, mint a penge, amellyel ereket szabdalunk néhanapján.

A fájdalmat én is vonszolom magammal, itt ül most is mellettem, egy harmonikatokban, harmonikástól, időnként dalol is nekem. Mintha nem volna elég vinni. Hallgatni is kell. Kellene.

Nagyapámnak abszolút hallása volt. De csak a zenéhez. Egyebet ritkán fogadtak be a fülei. Leginkább a saját hangját szerette. Nem szerette a verdeső szárnyak zaját. És félt elmenni, amikor elment. Ha valaha is gondolt arra, hogy nagyanyám a pokolra jutott, így elmenőben rádöbbsent, hogy ő is odakerül.

Bár valószínűbbnek tűnik az, hogy mindketten tudták, a pokol az emberben van, sehol máshol. A pokol az ember.

Nagyanyám egy kiszínezett fényképről néz rám, a fénykép itt van a fejemben, naponta szembenézek vele. Ez ad erőt ahhoz, hogy továbbvonszoljam ezt a megátalkodott és átkozott tokot.

Ha egyszer én is végleg megbolondulnék, ugyanaz alá a diófa alá ülnék ki szivárgó erekkel kémlelni az udvart. Az ünneplő ruháról sem mondanék le. Igaz, én megértetem magam a süketekkel. Ököllel csapkodom az asztalt. Ez hat. S ha nem hatna, elmehetek.

Nagyanyám nem lett volna hová menjen. De nem is volt az a fajta nő. Aki csak úgy elmegy. Az asztalt sem csapkodta, bár egyesek féltek a kezétől, azt mondják, igen sebes volt, és nem sokat teketóriázott. Azt hiszem, nem oda ütött, ahová kellett volna.

Ha mégsem mennék világgá, s itt bolondulnék meg visszafordíthatatlanul, ugyanaz alá a diófa alá szeretnék ülni. Üzenem ezennel a süketeknek, akiket a léleknél jobban érdekel a juss, hogy nagyanyai örökségként igényt tartok a diófára s a körülötte levő földre. A többen marakodhatnak.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Márton Evelin

Látó Szépirodalmi Folyóirat